

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Sosimo martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

rotam noctem psalmum canebat: Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo? Cum verò psalmum caneret, Angelus illi apparuit, & dixit: Esto fortis Leontij, ego enim tecum sum. Me Dominus Deus tuus misit, quem tu quæris. Cum verò dies illuxisset, iussit Adrianus ad se Leontium adduci, quem sic affatus est: Nunquid, Leonti, cogitasti quid tibi expediat? Tum sanctus martyr: Cum semper, inquit, cognouerim, quid mihi expediat, vanis tuis sermonibus restiti: quare semel, bis & ter tibi affirmo, me nunquam commissurum, vt derelinquam eum, qui fecit celum & terram, mare & omnia, quæ in eis sunt, Dominum Iesum Christum Dei filium, qui propter nos homines Crucem pati voluit: illum, inquam, minimè deseram, in eo enim solo, & in eius nomine spem collocans, misericordiam consequar. Tum iussit eum Adrianus in aère à quatuor carnificibus suspendi, & vehementer verberari. Cum verò ille verberaretur, clamauit Adrianus: Fac, Leonti, quod dico, & dijs sacrificare: id enim si feceris, per deorum nostrorum salutem ac benignitatem faciam, vt dignitatis gradum, & longè plura consequaris. Ad hæc sanctus martyr Leontius: Et quænam, inquit, dignitas tanti erit, vt ego Deum meum negem, & tibi obediam? Mene hortaris, vt demonibus tuis sacrificem, cum ne totus quidem mundus tanti sit, vt cum Christi mei charitate conferri possit? Cum igitur Adrianus eius mentem ita firmam vidisset, vt mutari non posset, hanc sententiam contra illum tulit: Leontium, qui dijs libare, & Imperatoris edicto parere noluit, nostrosque nobis propitios deos contempsit, iubemus è quatuor vestibus suspensum, tam diu verberari, donec animam emittat.

Cap. 12.
Inter verbera reddidit spiritum.

Cum igitur sanctus martyr Leontius diutius verberaretur, & vulneribus ac plagis laceraretur, spiritum suum Domino tradidit, & in ipsius Tripolis portu sepultus est decimo octauo die mensis Iunii, cum mundo ipsi bonum virtutis monumentum dereliquerit: martyr, inquam, Leontius, per quem Deus sui regni partem nobis concedat. Hæc commentaria beati martyris Leontij Cyrus quidam scriba in tabulis plumbeis conscripsit, & apud sancti martyris monumentum ea deposuit, vt ijs, qui postea futuri sunt, optimum exemplum relinqueret in Christo Iesu Domino nostro. Quisquis igitur ea legit, & bonam ac sanctam Martyris confessionem audit, manus in celum erigat, & Deo ipsi gloriam reddat, qui martyri patientiam suggestit. Martyrium autè compleuit Christi martyr Leontius decimo octauo die mensis Iunii, vt iam diximus, sub Imperatore Vespasiano, in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo: Cui sit gloria in secula seculorum, Amen.

MARTYRIUM SANCTI SOSIMI, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

19. Iunii.

Domitiani
Præsidis
delitas.

Hæc sunt
bona
Christiani
exercitia

VIBVS temporibus Traianus Imperator Romanorum Imperium tenebat, multa idolorum infania & error, multaque cecitas Græcos homines detinebat. Quamobrem magna persecutio contra Ecclesiam Dei commouebatur. Erat autem Domitianus quidam Antiochiæ Pifidiæ Præses: qui cum Imperatorem Traianum adisset, petijt sibi dari potestatem aduersus Christianos homines, vt quicumque dijs ipsis immolare noluisset, graui supplicio afficeretur. Hic cum huiusmodi potestatem accepisset, & armatura diaboli indutus esset, tanquàm leo quidam fremebat aduersus eos, qui ad mortem vsque Dei confessionem seruabant. Venit autem in urbem Apolloniam, per Soropolitana regionem. Cumque persecutio immineret, Sosimus quidam miles fidem Christi cupiens sequi, arma bellica tunc abiecit, & ad sanctissimam Ecclesiam confugit, & Christi fide instructus, immortalitatis lauacrum accepit, in fidei operibus & castitate, multisque ieiunijs & orationibus seipsum diligenter exercens.

Cum dies multi præterissent, & Domitianus esset in ea vrbe, quam supra diximus, vir quidam illum adiit, & Sosimum deserens: Est, inquit, quidam Sosimus miles, qui & Imperatorem, & vestram potestatem contemnit: cumque arma deiecerit, & militiam abnegauerit, in quam ab Imperatore Traiano adscriptus fuerat, dicit se Christianorum religionem sectari, pro nihilo faciens deos nostros: quin etiam Imperatoris constitutiones execratur, & eius potestatem despicit. Tum Præses dixit: ducatur huc Sosimus ad tribunal. Abiit igitur cohors, vt iussa fuerat, & Sosimum comprehensum, ad tri-

ad tribunal duxit. Quem Præses interrogans: Tunc, inquit, es qui Sosimus appellaris? Respondit: Ego ipse sum Sosimus, seruus Domini mei Iesu Christi. Ad hæc Præses: Faterere prius, cuius conditionis homo sis, & postea dices, cuius seruus sis. Tum ille: Miles ego sum, quod ad humanam conditionem pertinet, qui vestros illos deos perditissimos dereliqui, & Christianus factus sum. At Domitianus: Sceleratissime, inquit, Sosime, nihil tibi proderit nomen istud. In nunc, & dijs sacrificia, vt peccatum istud tibi condonetur, quod Imperatorem & dominum nostrum Traianum despexisti, qui militarem ornatum tibi concessit. Ad hæc Sosimus: Minimè dijs vestris ego sacrifico. Adducatur, inquit Domitianus, in carcerem.

S. Martyria
carcerè du-
citur.

Craftino autem die iussit eum duci ad tribunal, quem, manibus post terga colligatis, ante Præsides statuerunt. Tum Præses iussit eum in ligno suspendi: cui suspendo dicebat: Sacrificia, scelestè Sosime, priusquam membra tua destruantur. Ad hæc Sosimus: Non solum, inquit, non verbis, sed neque factis poteris mihi persuadere, vt sacrificem. Tum Domitianus: Verberetur vehementer à robustis militibus. Cumque diutius beatus Sosimus verberaretur, dixit Præsidi: Frustrà ministri tui laborant, Dei enim me corroborantis voluntate verbera tua non sentio. Cum igitur tam diu verberatus fuisset, quoad solum ipsum sanguine repletum esset, voce magna clamans dixit: Domine Deus omnipotens, qui sedes in throno firmissimo, qui extendisti caelum, & fundasti terram, qui aquas omnes in vnum locum congregasti, tu, nostra seruatorum tuorum spes, exaudi me, qui te precor: neque permittas huius Domitiani minis me superari, vt omnes qui nomen tuum non cognoscunt, per me discant, te solum esse Deum. Has preces cum habuisset, venit vox è caelo, dicens: Sosime, esto fortis & robustus, ego enim tecum sum, neque quisquam tibi obesse poterit. Cum hanc vocem Domitianus, & quidam alij, qui cum illo erant, audiissent: Certè, inquit, magus hic est. Alij dicebant: Minimè magus est, sed magnus est Deus Christianorum, & ab illo vox ista ad hominem hunc missa est.

Verberatur
durissime.

Cælesti vo-
ce confirmatur.

Iussit rursus eum Præses colligatum à quatuor militibus extendi. Qui cum valde distenderetur, oculos in caelum crexit, ac dixit: Domine Deus, qui hominum mentes cognouisti, tu Christianorum spes, refugium & requies illorum, qui sunt in angustijs, libera me à fraude pestilentis & diaboli Domitiani, vt cognoscant omnes, qui praesentes sunt, te Deum viuentem esse, qui semper fuisti, & eris in secula. Cum multi ex ijs, qui praesentes erant, egregiam martyris patientiam cognouissent, ad Christi fidem conuersi sunt. Præses verò cum id factum vidisset, & metueret, ne omnes ad eandem fidem conuerterentur, erubescens ac dentibus frèdens, cogitabat, quo mortis genere hominem interficeret. Iussit igitur grabatum arcum ferri, & ignem multum subiici. Cumque multa flamma in grabatum ascenderent, iussit beatum Sosimum nudum illuc conijci. Cum verò sanctus martyr Crucis figura se munuisset, & in grabatum coniectus esset, statim Dominus ignem in rorem conuertit: etenim per Angelos suos Deus Martyri opem artulit. Omnes verò, qui praesentes erant, opinabantur ob nimium illum ignem Sosimum animam efflauisse. At angeli à Deo missi, sanctum martyrem è grabato sublatum, omnibus spectantibus, extra grabatum conuertunt. Turba verò cum admirabilia Dei facta vidisset, eius gloriam collaudauit, qui misit Angelos suos, & à tali flamma virum illum eripuit. Itaque plurimi ad Christi fidem conuersi sunt.

Valdè distēditur.

Multifere-
dunt.

Angelieum
liberant.

Tum Præses cum sanctum martyrem ad se vocasset: Obtempera, inquit, mihi Sosime, & dijs sacrificia. Ad hæc Sosimus: Fœdissime omnium hominum, quibus dijs iubes me sacrificare? Ioui, inquit ille, & Iunoni. Tunc Sosimus: Ego multos istos deos non colo: vnum enim cognosco viuentem Deum, huicque soli piè seruiō. Hæc cum audisset Præses: Sosime, inquit, tibi dixi, vt ad deorum aram accedas, & ipsis sacrifices: sin minus, te igne consumam. Ad hæc Sosimus: Stolide, semel dixi tibi, quod Deo meo seruiō, qui in caelis est. Cum verò Præses à tribunali surrexisset, & ad Cononensium urbem iter facturus esset, iussit martyrem ligatum illuc sequi, vt ibi ad ignem conijceretur. Cumque ad eam urbem Domitianus venisset, & sederet pro tribunali, iussit in crepidis quibusdam clauos aptari, & Martyris pedes crepidis illis configi, carentisq; constrictum ad equos ligari, & cogi celeriter ambulare. Ille ad equos ferocissimos alligatus, non lentus erat ad iter faciendum, sed equos ipsos anteuertens præcurrebat. Deus enim erat cum illo, qui se ipsi adiutorem præbebat. Itaq; has voces protulit: Domine Deus, qui perfecisti pedes meos tanquam ceruorum, perfectam patientiam mihi suggeras. At Præses cum martyris patientiam vidisset, iussit ipsum in

Vide crucia-
rum & præ-
sentem Dei
virtutem.

cat.

carcere clausum custodiri, neque cibum aliquem omnino illi dari.

Cum verò tres dies praterijissent, & Sosimus cibum non gustasset, duo pueri venerunt in carcerem, quorum vnus panem, alter vas aquæ portabat, & Martyri dixerunt: Accipe preciosum munus à Domino Deo tuo ad te missum. Hæc cum ille accepisset, cibum gustavit, ac dixit: Benedico tibi, Domine, quoniam misertus es mei, & non neglexisti me, sed satiasti cælesti tuo cibo. Laudo & celeberrimè gloriam & magnificentiam tuam in secula, Amen. Cum verò dies illuxisset, Præses in tribunali sedens, iussit sanctum martyrem ad se duci. Præstò autem fuit sanctus Sosimus hilari vultu, & mente ad Deum erecta. Præses verò stupore magno affectus erat, quòd rantos pedum cruciatus sustinuisset, neque vultum murasset. Tum ille: Sosime, inquit, sacrificium tuum in secula, Amen. Cum verò dies illuxisset, Præses in tribunali sedens, iussit sanctum martyrem ad se duci. Præstò autem fuit sanctus Sosimus hilari vultu, & mente ad Deum erecta. Præses verò stupore magno affectus erat, quòd rantos pedum cruciatus sustinuisset, neque vultum murasset. Tum ille: Sosime, inquit, sacrificium tuum in secula, Amen. Cum verò dies illuxisset, Præses in tribunali sedens, iussit sanctum martyrem ad se duci. Præstò autem fuit sanctus Sosimus hilari vultu, & mente ad Deum erecta. Præses verò stupore magno affectus erat, quòd rantos pedum cruciatus sustinuisset, neque vultum murasset. Tum ille: Sosime, inquit, sacrificium tuum in secula, Amen.

Præclara sententia.

S. Sosimus laniatur.

Amant, ista vestra tormenta nihil curant. Tum Præses: Ferreo, inquit, peccamine, rarius iste homo dilanietur. Cum verò Martyr laniaretur, alta voce Deum orans dixit: Equidem magis nunc agnosco misericordiæ tuæ viscera, Christe auctor hominis, quoniam tu es, qui docuisti me non blasphemiam aliquam pronunciare, v̄ per hæc tormenta diuinitatem tuam magis cognoscere.

Hæc cum dixisset, neque Præses tormentorum satietate affectus esset, iussit hominem ante tribunal duci, cui hæc dixit: Multis cruciatibus propter nomen Christi afflictus, nullam vtilitatem assecutus es: saltem nunc accede, & dijs sacrificia. Tum Sosimus: Domitiane, inquit, seuisime, atq; inhumane, & impietate omni refertissime, Deum illum cælestem metuas, & erroris, quo derentus es, obliuiscaris, neq; simulacra ista deos nomines. sunt. n. dæmones, non dij. Tum Præses: Tunc, o scelestissime, audes deos nosterstros dæmones appellare, per quos mundus ipse dies festos celebrat? Tunc Sosimus: Qualem, inquit, diem festum agunt isti dij, quos dicis, talem Imperator tuus, & qui eis credunt, agant. Præses verò: Vidésne Sosime, quem admodum dijs ipsis repugnas, & illos in iram prouocas? Desine ista dicere, ne propter blasphemiam tuam & ipsi pessime peream. Pietatis, inquit ille, & diuinæ confessionis causa tibi repugno & aduersor.

Egregia martyris constantia.

Tum Præses dixit: Afferre facès accensas, & ventrem ipsius incēdite. Non solum, inquit ille, facès vētri admoueri iubeas, sed etiam, si placet, rotum corpus meum combura: nunquam enim me vinces: præstò est Christus, qui me corroborat. En ego à te interficere valdè cupio: hæc enim est mea iactatio in Christo Iesu.

Cæditur securi.

Præses cum nō amplius sciret quid ageret, & à verbis illis sancti Sosimi se nihil profecturum esse intelligeret, iussit securi hominem percuti. Cum verò martyr ad obeundum martyrium duceretur, cœpit dicere: Domine DEVS meus, respice me peccatorem, & accipe animam meam cum his, qui ab omnibus seculis tibi placuerunt: quoniam tu es gloria mea ex hoc tempore, & in æterna secula, Amen. Martyrium cœpluit sanctus Sosimus decimo nono die mensis Iunij in vrbe Cononensium, Imperatore Traiano, in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo: Cui gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

ALOYSIUS EPISCOPVS VERONENSIS, PIO LECTORI.

Hanc nos huic historia subiungimus.

Vo in hac vita, quæ sequitur, videbis, quæ primo statim occursum animi tuum faciliè percillere poterunt. Primum, quòd sancti martyres Nazarius, Geruasius, Protasius & Celsus, sine Celsi puer, simul gladio cõsummati sint in ciuitate Mediolanensi. Secundum, quòd sub Anulino, sine Anolino præside, ad Nerocis Cesaris iussione. Nam in primo Tomo vitarum Sanctorum, quem edidimus, vitam Sanctorum Geruasij & Protasij per diuum patrem Ambrosium scriptam posuimus, in qua de sanctis Nazario & Celso nulla fit mentio: quod vti que subticendum non videbatur, si hi in martyrio illis cõsortes fuissent. Sed & ibi priores sub Astasio Comite ad bellum contra Marcomannos (quos hodie vulgari sermone Morauos vocant) proficiscente, non autem ab Anolino Præside, peremptos fuisse legimus.

Verum

Verum hæc tanti esse non videntur, ut à legenda hac Sanctorum vita se deterere debeant, cum diaboli ministri in Sanctorum martyrijs satellites plurimos habere consueverint, quorum aliqui dum alijs forsitan occuparentur negocijs, aut in sanctorum laniandis corporibus iam fessi essent, aut forte, quod alium magis idoneum esse ad sanctos torquendos arbitrarentur, sibi inuicem successores & vicarios dabant, vel assessores suis tribunalibus adhibebant. Cuius rei sexcenta per reipsum exempla inuenire poteris. Potuit ergo Anulinus Præses author esse Sanctorum agonis, deinde Astatius Comes ad finem illum deducere, aut aliquid occurrere, quod sub utroque illorum sancti homines gladio feriri iussi sint. Quod autem diuus Ambrosius non solum in vita sanctorum Geruasij & Protasij non meminerit beatorum Nazarij & Celsi, sed neque in vita horum in secundo nostro Tomo posita, quam idem scripsit Dei sacerdos Ambrosius, de prioribus illis vllam prorsus mentionem faciat, non te contristet: nam in huiusmodi rebus locus ab autoritate negatiue sumptus, in finem partem habet. Potuerunt nanque socij simul esse in passionis certamine, licet sanctus vir hoc non dixerit. Nam & diuus Cyprianus Carthaginensis & sanctus Petrus Alexandrinus Episcopus, plures coronas socios habuisse leguntur, & tamen eorum duntaxat singulorum martyrium celebratur, aliorum nominibus suppressis. Quod si adhuc te taciturnitas ista sollicitat, lege Adonem Treuirensem Episcopum in vita sanctorum Nazarij & Celsi, in Tomo nostro quarto posita, ubi in fine hæc verba habentur: Inuenti autem sunt, (nempe Nazarius & Celsus, de quibus loquitur) pridie Idus Iunij. Festiuitas verò agitur de martyrio quinto Calendas Augusti. Commemoratio autem eorum publica & celebris, in die sanctorum martyrum Geruasij & Protasij à fidelibus frequentatur, & venerabiliter excolitur. Quod profectò non fieret, si aliqua inter sanctos ipsos non intercessisset communitio. Vale, & Dei gratia sit semper tecum.

VITA ET DECERTATIO SANCTORVM ET
GLORIOSORVM CHRISTI MARTYRVVM, NAZARII,
Geruasij, Protasij, & Celsij: ex Simeone Metaphrasie.

NERONE tenente sceptrum imperij Romanorum, Nazarius admirabilis, tanquam stella quædam lucida fulgebat in sua patria. Eum enim habebat Roma veluti imaginem virtutis aliquam, illius glorians moribus. Nam hæc quidem erat patria Nazario. Parentes autem, alter quidem Lybius, altera verò ipsa quoque erat Romana genere, ambo quidem diuites & facultatibus & virtute. Petro autem institutore, chori discipulorum principe, Deo redditi magis familiares, aquaque & spiritu consummati. Eorum pietatem Deus veluti remunerans, quomodo olim Abraham hospitalitatem, eis dedit filium hæredem simul virtutis & honorum, Nazarium. Ille autem, tanquam à Deo datus, se rursus totum tradidit Deo. Et ipse quidem in diuino adoptatur baptismate à Lino, qui erat ipsius Petri sedis & virtutis successor. Cum autem ad perfectiorem peruenisset ætatem, perfectiorem quoque gratiam consequitur. Ipse enim simul augebatur, & sui accipiebat incrementum, & magnus eius amor in Christum reddebatur maior & feruentior.

Cum verò pietatis, quæ erat in ipso, sax valde esset in altum sublata, & multos ad eum vocaret, & tumultus & continuum eorum, qui ad ipsum accedebant, aduentum declinans, statuit patriam & suos relinquere necessarios, & versari in aliena, ut & cum eo, quem desiderabat, seorsum colloqueretur, & multis prædicaret pietatem. Cum ergo hæreditatem, quæ ad eum pertinebat, accepisset à parentibus, egreditur à patria, & ex vna ciuitate transiens in aliam, ad quoscunque accessisset, ijs opem ferebat ex suis facultatibus. Deinde etiam eis maiora suppeditabat, ut qui eos deduceret ad veram Trinitatis cognitionem. Et cum venisset Placentiam, & accessisset Mediolanum, conuenit Geruasium & Protasium viros admirabiles, qui ab Italia quidem Præsides Anulino iam fuerant in carcerem inclusi propter suam in Christum confessionem, ijs autem, quæ fiebant præter omnium opinionem, & miraculis extendebatur fama ad finitimas etiam regiones.

Cum eos ergo diuinus conuenisset Nazarius, fidei & virtutis communitio eis effectus familiaris, (Ingeneratur enim quidam amor in ijs, qui earundem rerum amore tenentur.)

19. Iunij.
Cap. 1.
Nazarij patria.

Parentes.

Baptizatur à Lino.

Cap. 2.

Venit Mediolanum.

Cap. 3.

tenentur.